

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Oddział II Informacyjny

Em/5 № 32670 /II.

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ.

Przesyła się do wiadomości odpis wywiadu Polskiego Komisarjatu Plebiscytowego dla Górnego Śląska.

Wydz. W. 1. Nr. 2763/2.

1 załącznik.

Szef Oddziału II. Nacz. Dow. W.P.

M. S. Z.
M. S. Z.
Pulk. Szt. Gen.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

O t r z y m u j ą :

Adjutantura Generalna.

M. S. Wojsk.

M, S. Z.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 43587 dnia 31/VII 1920 r.

1. załącz. Wydział

Wydz. W.l.Nr. dzien. 2763/2.

Z w y w i a d u

odbytego 14. i 15. lipca z jednym z komisarzy sowieckich, który był w ostatnim czasie w Moskwie i dopiero 7. lipca przyjechał stamtąd przez Szwecję do Berlina i z przedstawicielem bolszewickim w Berlinie Koppem.

Po stwierdzeniu wielkiego zapału, tak wśród walczącego wojska, wzgl. kadr robotniczych na froncie i entuzjazmie w szerokich masach ludności w kraju z powodu ostatnich zwycięstw, podał informator o politycznej sytuacji następujące szczegóły.

O możliwościach pokoju informator wypowiedział się twierdząco. Dzień przed jego wyjazdem z Moskwy, dnia 6. lipca odbyła się w Moskwie, w Kremlu narada komisarzy w sprawie wojny z Polską i ewentualnego jej zakończenia. Na naradzie tej zarysowała się dwa ~~strony~~ przeciwne sobie prądy; z jednej strony chęć dalszej wojny, reprezentowana przez Trockiego, Kamieniewa, Zdanowjewa i generalicję sowiecką, z drugiej strony kierunek pokojowy, wyrażany przede wszystkim przez Lenina, Ciczerina, Krassina, Radka i informatora. Trocki żądał wyzyskania skutków ofensywy aż do ostateczności, doprowadzenia ofensywy jaknajdalej na zachód, twierdząc, iż doprowadzenie jej do granic niemieckich i wzniecenie buntu rewolucyjnego w Niemczech byłoby drobnostką, z pewnością zaś twierdził o możliwości posunięcia ofensywy aż do Czecho-Słowacji, Austrii Niemieckiej, przez Rumunję na Bałkany, przez Węgry, o które mu szczególnie chodziło, do Włoch nawet, zapalając w ten sposób całą południową i środkową Europę.

↳ Trocki przemawiał za wyzyskaniem zwycięstwa, twierdząc, iż obecnie można zaryzykować wszystko, bo zarówno sytuacja militarna, jak i ogólna sytuacja polityczna przemawiają za tem. Podkreślił on, iż można liczyć w najgorszym razie gdyby rewolucyjnych sił nie starczyło, na pomoc reakcji niemieckiej, która wobec trudności, które niewątpliwie w Spaa będzie miała, mogłaby być skłonna do współdziałania z bolszewikami. Mówił on o konkretnej formie ofercie militarnych kół niemieckich w tym kierunku. To zdaje się potwierdzać przemówienie komisarza pruskiego na Mazurach Gayla, oraz artykuł w "Deutsche Tageszeitung" z dnia 15. lipca.-Przypis raportującego.- Przeciwko planom Trockiego wystąpił ostro Lenin, Podkreślił on, iz doświadczenia węgierskie i inne wykazały, iż wzniecenie rewolucji społecznej przez garstkę jest jeszcze możliwe, ale utrzymanie porządku komunistycznego bez udziału jaknajszerszych mas jest niemożliwe. Wzniesając dzisiaj burzę rewolucyjną w środkowej Europie wznieca się ją na gruncie absolutnie nieurobionym i ryzykuje bardzo duże, bo owoce wielkich wysiłków, które powtórzyć będzie trudno. Lenin twierdzi, iż jedynie Rosja była dojrzała do rewolucji, że jedynie Rosja jest krajem, w którym można desperymentować. Radzi on zaprzestać wojny, wziąć się nareszcie do urzeczywistnienia idei komunistycznych, aby tą drogą pozyskać masy wszystkich krajów dla ustroju sowieckiego. Zwycięstwo nad Polakami dało w rękę sowietom świetny atut. Pertraktacje, o ile do nich dojdzie, będą robione przez Koalicję, przede wszystkim przez Anglię, jako pośredniczkę. Ale to pociąga za sobą konieczność uznania rządu sowieckiego, o co mu tak bardzo chodzi. Czicherin również przemawia za politycznym wyzyskaniem dzisiejszej sytuacji, posuwa się nawet do tego, iż

gotów jest dać Polsce najłagodniejsze warunki, zgodzić się poprostu na dyktando Anglii, aby ją ^{sobie} w ten sposób zobowiązać i dojść do normalnych warunków życia państwowego i gospodarczego. O ile Rosja sowiecka w stanie wojennym otoczona murem chińskim, zdolna była tak wpływy swoje rozszerzyć, to czegoż dopiero należały oczekiwać od sytuacji pokojowej, w której Rosja będzie mogła sama z łatwością żyć i rozwijać się i soków swoich udzielać innym. W podobny sposób wypowiedział się również i Radek.

< Rada komisarzy znaczną większością przychyliła się do wywołów Lenina i Cziczeryna, uchwalając zawarcie pokoju z Polską na warunkach, podyktowanych przez Anglię i uchwałę postanowiła również odpowiednio umotywić na drugim kongresie III. międzynarodówki w Moskwie, który miał się niebawem rozpocząć. Informator w dalszej rozmowie zalecał jaknajprędszą zgodę z ręką Polski na pokój. Również i Kopp to podkreślił, zaznaczając, iż w razie dalszej wojny przymierze Rosji z Litwą, które obecnie zostało zawarte, oraz sytuacja w Spaa, umożliwi Rosji na wypadek zmuszenia jej do dalszych walk, wspólny front. Prusy Wschodnie, Litwa, Białoruś. Wschodnia Galicja, co oznaczałoby całkowitą zagładę Polski, do czego Rosja obecnie nie dąży, gdyż obawia się iredenty polskiej, która by zmuszała do dalszych walk wewnętrznych, a tych się Sowiety boją, bo gorszym jest dla nich opór wewnętrzny, który może zyskać zwolenników, niż opór zewnętrzny, który przeciwnie, przyczynia się do jednolitości sił.

Za zgodność odpisu:

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

89 86
84